



ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO ATLAIDAI PALUKNYJE

**RENGINYS: TITULINIAI
PALUKNIO ŠV. JONO
KRIKŠTYTOJO BAŽNYČIOS
ATLAIDAI
DATA: VASARIO 23 D.
VIETA: TRAKAI**

Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia – tikras Paluknio kaimo turtas. Galimybė susirinkti bendrai maldai, švęsti atlaidus suteikia vietos bendruomenei ir atvykstantiems svečiams galimybę patirti bendrystės teikiamą džiaugsmą, atpažinti liturgines tradicijas, jas puoselėti ir saugoti. 1941 m. vokiečių kariams sudeginus prieš tai stovėjusią medinę bažnyčią po poros metų pastatyta laikinoji, kuri 1981

buvo rekonstruota: pailginta, paplatinta, pastatyta varpinė. Bažnyčia stačiakampio plano, bazilikinė, vienabokštė, su prieangiu, bokšteliu. Vidus 3 navų, atskirtų stulpais, yra 3 altoriai. Pamaldos laikomos lenkų ir lietuvių kalbomis. Šiai bažnyčiai suteiktas šv. Jono Krikštytojo titulas, todėl nuo senų laikų šioje parapijoje vykstantys patys didžiausi atlaidai yra skirti Šv. Jonui krikštytojui.

Krikščioniškoje tradicijoje šv. Jonas Krikštytojas yra paskutinis Senojo Testamento pranašas ir pirmasis Naujojo Testamento šventasis – Jėzaus Kristaus pirmtakas išpranašautas Senajame Testamente. Dalį jaunystės Jonas praleido vienas dykumoje, paskui Jordano žemupyje pradėjo pranašo veiklą, skelbė artėjančią Dievo Karalystę, upėje krikštijo

atgailaujančiuosius. Jonas Krikštytojas pakrikštijo ir Jėzų, pavadinęs Jį Mesiju.

Tituliniai Paluknio Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios atlidai organizuojami kasmet, birželio 24 dieną, tačiau šiai datai atsidūrus savaitės viduryje yra nukeliami į artimiausią sekmadienį. Kartais atlidai sutampa su Paluknio gyvenvietės įvairiomis jubiliejinėmis datomis, svarbiais paminėjimais įvykiais. Atlidai prasideda iškilmingomis Šv. Mišiomis, po jų būna procesija. Atvykę prekybininkai siūlo gardžių meduolių, įvairiaspalviuose popieriukuose įsuktų, iš cukraus pagamintų naminių saldinių, šventųjų paveikslėlių, kryželių, rožančių ir kitos sakralinės atributikos. Vakarop visi palukniečiai, sugrįžę kraštiečiai, atvykę svečiai renkasi prie seniūnijos į Joninių šventę, kur



vyksta koncertinė programa, įvairios pramogos vaikams, šeimoms, sporto rungtynės ir kitos atrakcijos. Koncertinėje programoje dalyvauja tiek vietos, tiek iš svetur atvykę meno kolektyvai. Nors atlidai yra tradiciniai, tačiau kiekvienąmet jie įgauna vis naują koloritą. Žmonių patirtis praturtina atlidų tradicijas ir leidžia sukurti dar daugiau romaus sakralumo, džiugesio ir spalvų.





KELIAUJANT ŠV. JOKŪBO KELIU, STABTELTI ONUŠKYJE

**RENGINYS: LITURGINĖS
ŠVENTĖS IR APEIGOS ONUŠKIO
ŠV. APAŠTALŲ PILYPO IR
JOKŪBO BAŽNYČIOJE
DATA: VISUS METUS
VIETA: ONUŠKIS**

Onuškio Šv. apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčia istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėta dar XVI a. pradžioje. Bėgant amžiams, ji patyrė daug išbandymų - degė, griuvo, vėl ir vėl stojo, tarsi feniksas kilo iš pelenų ir griuvėsių. 1829 m. pastatyta iš plytų ir akmenų mūro. Tais pačiais metais ir pašventinta. XX a. pradžioje Onuškio bažnyčioje vargonavo Kipras Petrauskas, o klebonavo

kunigas Nikodemus Švogžlys – Milžinas, garsėjęs pamokslais, publicistine, istorine, visuomenine veikla.

1993 m. Onuškio bažnyčios šventoriuje iškilmingai palaidoti iš Altajaus krašto parvežti Lietuvos Neriklausomybės akto signataro Donato Malinausko, jo žmonos Sofijos Malinauskienės (Tanskos) ir sesers Filomenos Malinauskaitės palaikai. Ir šiomis dienomis Onuškio Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčioje itin didelis dėmesys skiriamas valstybinių švenčių ir atmintinų dienų: Sausio 13-osios, Lietuvos valstybės atkūrimo dienos - Vasario 16-osios, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos - Kovo 11-osios, Valstybės dienos – Liepos 6-osios minėjimams. Auksuojamos Šv. Mišios už laisvą Lietuvą, už

mirusiuosius - kovojusius dėl Lietuvos laisvės, už gyvuosius - puoselėjančius ir kuriančius Lietuvą šiandien.

2019 m. iškilmingai paminėtas 190 – asis Onušio Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios jubiliejus. Iki jubiliejaus, klebono Algimanto Gaidukevičiaus pastangomis, atnaujinti liturginiai indai, restauruoti Šventosios Dvasios, Šv. Jurgio, Šv. Antano ir Šv. Juozapo paveikslai, išblizginti, dailiai sukabinti votai, pakeisti langų vitražai, restauruoti bažnyčios vargonai.

Bažnyčioje švenčiami Šv. Juozapo, Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo, Šv. Dvasios atsiuntimo apaštalamis (Sekminės), Šv. Roko atleidai. Mūsų tėvų ir senelių atmintyje išlikę gražūs prisiminimai iš garsiausių Šv. Roko atleidų, kuomet susirinkdavo daugiausiai žmonių iš visų parapijos pakraščių, susitikdavo seniai nesimatę giminaičiai. Žmonės neskubėdavo skirstytis. Po Šv. Mišių šnekučiuodavosi šventoriuje, pulkeliais susėdavo pievelėse, giminaičių kiemuose. Šv. Roko atleidai yra patys įsimintiniausi parapijos žmonėms.

Svarbiausios liturginės šventės Onušio Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo parapijos bažnyčioje yra: bažnyčios pagrindiniai svarbiausi tituliniai Atleidai Pilypo ir Jokūbo, Šv. Kalėdos - Kristaus gimimo šventė ir Šv. Velykos – Kristaus prisikėlimo šventė. Joms atsakingai ruošiamasi. Akcentuojamas susikaupimas, maldingumas, ramybė, išpažinties ir Šv. Komunijos svarba, tvarkoma bažnyčia, puošiami altoriai.

Per gavėnią, laukiant Kristaus prisikėlimo – Šv. Velykų šventės, penktadieniais, kiekvieną sekmadienį prieš Šv. Mišias, bažnyčioje einamas Kryž-



iaus kelias. Meldžiamasi prie kiekvienos stoties, apmąstoma Kristaus kančia, mirtis ir prisikėlimas, giedamos atitinkamos gavėnios giesmės. Šv. Velykų rytą 8.00 val. prasideda šventinės pamaldos. Šventinami margučiai, duona ir kitas maistas, kuris bus dedamas ant velykinio stalo. Bažnyčia vėl dailiai išpuošiamą ankstyvais pavasario žiedais. Centrinis altorius dekoruojamas šviesių spalvų: baltos, geltonos audeklu.

Nuo ankstyvųjų viduramžių iki šių dienų piligrimai traukia į Santiago de Compostela katedrą, kur buvo rastas palaidotas Šv. apaštalas Jokūbas. 2012 m. šis kelias imtas propaguoti ir Lietuvoje, o Onušio Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčia įtraukta į Europos Šv. Jokūbo kelią. 2016 m. birželio 1 d. Lietuvos Vyriausybė nutarė šventojo Jokūbo kelio atpažinimo ženklu – geltona kriaukle mėlyname fone – pažymėti 32 Lietuvos šventoves, tarp kurių dvi - Trakų rajono savivaldybės teritorijoje: Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilika ir Onušio Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčia.

Piligrimai, einantys Šv. Jokūbo keliu, visuomet aplanko Onušio bažnyčią Trakų r. Taip žinia apie bažnyčią ir Onušio miestelį sklinda Lietuvoje piligrimystės ir pamaldumo keliais.



SENTIKYSTĖ ATGYJA MALDOSE - PRISIMINTI IR PAGERBTI IŠĖJUSIUOSIUS

**RENGINYS: MELDIMASIS
DANILIŠKIŲ KAPINĖSE
DATA:
VIETA: DANILIŠKIŲ KAIMAS**

Pagrindinės Trakų krašto sentikių kapinės yra Daniliškėse. Kaime, kuris atsirado po 1548 m. pradėtos Lietuvos Didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Žygimanto Augusto pradėtos Valakų reformos. Ieškantiems kaip atvykti, šiandien reikėtų sakyti: Trakų istorinio nacionalinio parko vakarinė dalis, 8,0 km nuo Trakų miesto, Kudrionių kraštovaizdžio draustinio teritorija.

1822 metų dokumentuose nurodoma, kad dvarininkų Riomerių žemėse

prie Trakų gyveno sentikiai. Daniliškių kaimo sentikių bendruomenę tuo metu sudarė 116 asmenų.

Kaimas yra nykstantis, tačiau jis yra labai svarbus Lietuvos sentikių bendruomenės gyvenime, kadangi į kaimo cerkvėje vykstančias apeigas atvyksta kitose Lietuvos vietose gyvenantys sentikiai, o į veikiančias kaimo kapines laidojami jų mirusieji.

Kapinės kruopščiai prižiūrimos, o jose gausu senų ir šiuolaikinių stiliumi padarytų paminklų. Sentikiai Daniliškėse susitinka kelis kartus per metus. Bendruomenės nariai Daniliškių kapinėse renkasi per Sekmines kuomet prisimenami mirę artimieji.

Sentikystė šiame kaime gyva tik tuomet, kai čia žmonės susirenka pagerbti

mirusiųjų. Tuomet suvažiuoja visi iš šio kaimo kilę senesni žmonės, jų vaikai ir anūkai, kurie dabar gyvena Vilniuje, Kaune, Trakuose, Elektrėnuose ar dar kituose miestuose. Mirusiųjų pagerbimo šventė prasideda mišiomis prieš daugiau nei šimtą metų statytoje cerkvėje.

Daniliškių cerkvė buvo ir yra Trakų krašto sentikių pagrindiniai maldos namai. Ilgus metus Lietuvos sentikių bendruomenė negavo leidimo Vilniuje statyti maldos namus ir tik 1830 m. pastatė nedidelius maldos namus kapinėse. 1835 m. leista švenčių metu atlikti pamaldas. Pastatas palaipsniui plėtėsi. Cerkvė duris atveria tik tris kartus per metus – Švč. Trejybės dieną, Velykas ir klausant išpažinčių. Sentikių religinės bendruomenės ypatingos tuo, kad jos neturi bažnytinės hierarchijos bei šventikų. Jų funkcijas atlieka žmonių išrinktas bendruomenės narys pasaulietis.

Po mišių sentikių grupė eina į kaime esančias senas kapines. Čia

bendruomenės išrinktas šventiko funkcijas vykdomantis vyresnysis šventina kiekvieną kapą, susirinkusieji iš lėto eidami nuo vieno kapo prie kito meldžiasi, ypatingu senoviniu būdu gieda giesmes. Sentikių giedojimo maniera yra ypatinga savo monotoniškumu.

Susirinkusieji prie vieno kapo meldžiasi maždaug apie 10 min.

Tad nedidelių Daniliškių kaimo kapinaičių lankymas su giesmėmis ir maldomis užtrunka labai ilgai. Pagal senas tradicijas sentikiai giedotojus vaišina pačių pagamintais valgiais, dažytais kaušiniais.

Puoselėdama ir praktikuodama savo gilią tradiciją sentikių bendruomenė taip saugo savo šaknis ir stiprina bendrystę. Tai senosios stačiatikybės tradicijų ir apeigų saugotojai, kurie labai gera supranta maldos, susikaupimo ir tarpusavio bendrystės svarbą šiandienos lekiančioje ir nuolatinį virsmą išgyvenančioje visuomenėje.





OGINSKIO KELIU - STABTELTI RYKANTUOSE ŠVČ. TREJYBĖS ATLAIDUOSE

**RENGINYS: ŠVČ. TREJYBĖS
ATLAIDAI RYKANTŲ
ŠVČ. TREJYBĖS BAŽNYČIOJE;
RYKANTŲ BAŽNYČIA ĮTRAUKTA
Į OGINSKIŲ KULTŪROS KELIO
MARŠRUTĄ
DATA: 09-29
VIETA: RYKANTŲ KAIMAS**

Gotikinės konstrukcijos, renesanso formų Rykantų Švč. Trejybės bažnyčia yra viena seniausių bažnyčių Trakų rajone. Ją 1585 m. pastatė Rykantų dvaro savininkas A. Tolvaišas. Bažnyčios grožis papirkdavo net tuos, kurie buvo lankęsi svarbiausiuose Europos miestuose.

XVII a. Rykantai atiteko Oginskiams. 1655 m. Maskvos kariuomenė sugriovė bažnyčią. Ją daugiau nei tris dešimtmečius restauravo Marcijonas Oginskis, kuris 1688 m. perdavė bažnyčią Trakų dominikonų vienuolynui ir Rykantų bažnyčia tapo katalikiška. 1921 m. įkurta Rykantų Švč Trejybės parapija, o 1935 m. bažnyčia restauruota.

Oginskiai – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) ir Lietuvos bajorų didikų ir kunigaikščių giminė, nuo XVII a. pabaigos dariusi didelę įtaką Lietuvos politiniame ir kultūriniame gyvenime. Rykantų bažnyčioje, antkapiniams fundatorių paminklams įprastoje vietoje, sienoje abipus altoriaus nutapyti visafigūriai Marcijono Aleksandro Oginskio ir jo žmonos Marcibelės Glebavičiūtės

portretai. Šiandien visai sunykę ir vos įžiūrimi, prieš tai apgadinti nevykusios restauracijos, jie laikytini ne tik didikų šeimos epitafijomis (užrašas antkapyje ar specialioje lentoje, dažnai eiliuotas, pagerbiantis mirusįjį), bet, fundaciniais bažnyčiai nusipelnusių sutuoktinių atvaizdais, nors šie tik restauravo rusų apgriautą šventovę. Pastarąją, šiuo atveju pagrindinę šių kūrinių funkciją, atspindi išdidi Oginskio poza ir virš abiejų figūrų iškylantys baldakimai, apibūdinantys sutuoktinius ne kaip nuolankius Bažnyčios tarnus, o kaip išdidžius geradarius.

Švč. Trejybės sekmadienis švenčiamas savaite po Sekminių pagerbiant vieną iš pamatinių krikščionių tikėjimo tiesių – tikėjimą Šventąja Trejybe. Šią Švenčiausiosios Trejybės išskilmę visuotinė paskelbė popiežius Jonas XXII.

Rykantuose, per Švč. Trejybės išskilmę bažnyčioje kasmet vyksta šventovės atlaidai. Jų metu iškilmingai švenčiamos Šv. Mišios, kuriose dalyvauja vietos kunigai ir svečiai, einama procesija, vyksta įvairi dvasinė ir kultūrinė programa.

Rykantų bažnyčia, įtraukta į Oginskių kultūros paveldo kelio maršrutą, kuris atrodo taip: Elektrėnų raj. - Vievio cerkvė - Plungės raj. - Plungės dvaras, Trakų raj. - Rykantų bažnyčia, Vilniaus mieste - Oginskių rūmai - Vileišių rūmų ansamblis, Šv. Dvasios cerkvė, Vilniaus raj. - Vilniaus universiteto observatorija. Šis pažintinis maršrutas ir jo objektai yra tiesiogiai susiję su Oginskių gimine ir jų palikimu Lietuvai. Tai mažiausiai dviejų dienų maršrutas, padovanosiantis daug įspūdžių, istorijos ir žinoma smagių emocijų bei išgyvenimų.





PAILSINTI KŪNĄ IR SIELĄ - ONOS ATLAIDAI DUSMENYSE

**RENGINYS: DIDIEJI ŠV. ONOS
ATLAIDAI DUSMENŲ
ŠV. APAŠTALŲ SIMONO
IR JUDO TADO BAŽNYČIOJE
DATA: LIEPOS MĖN.
VIETA: DUSMENYS**

Graži vidurvasario šventė – Onos atlidai - į Dusmenų Šv. apaštalų Simono ir Judo Tado bažnyčią kasmet sukviečia ne tik vietos gyventojus, bet ir jų draugus bei giminaičius iš tolimų Lietuvos kampelių. Bendrai maldai susirinkę parapijiečiai ir atvykę svečiai mini ir ypatingai pagerbia šventąją Oną.

Anot legendos, šv. Ona buvo klajoklio piemens Akaro duktė, gimusi Naza-

rete ir išauklėta Jeruzalės šventykloje. Būdama maždaug 20 metų, iškėjo už nazariečio Joakimo. Sutuoktiniai, po dvidešimties bendrų gyvenimo metų vis dar neturėjo vaikų ir dėl to labai pergyveno. Galiausiai Joakimas nusprendė eiti į dykumą ir ten melstis keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, kad galėtų susilaukti kūdikio. Jam būnant dykumoje Oną aplankė angelas ir pasakė, kad Dievas išgirdo jų maldas ir jie turės vaiką. Ona, būdama keturiasdešimties, buvo tokia laiminga susilaukusi dukters Marijos, kad paaukojo ją Dievui.

Pagal tai, kurią dieną vyksta Onos atlidai, Dusmenyse organizuojama ir tradicinė, beveik 60 metų istoriją turinti šventė. Šventėje pagerbiamos vardavininkės Onutės, kurių Dusmenų krašte

daug. Kasmet deramai pagerbiama ir duonelė, tradiciškai sveikinami einamųjų metų jubilatai, gražiai besitvarkančių sodybų šeimininkai, vyksta koncertas.

Dusmenų bažnyčia buvo pastatyta vienuolių kamaldulių iniciatyva ir lėšomis 1818 m. Tais metais bažnyčia buvo galutinai įrengta ir pašventinta. 1821 m. Vilniaus konsistorija sudarė komisiją Dusmenų parapijos teritorijai nustatyti. Dusmenų parapijai teko penki dvarai ir 192 baudžiauninkų dūminės pirkios su 1 157 parapijiečiais. Parapija įkurta 1925 m. Nuo 1900-ųjų buvo puoselėjama viltis pastatyti naują mūrinę bažnyčią, tačiau to padaryti taip ir nepavyko. Pati bažnyčia klasicizmo stiliaus su liaudies architektūros bruožais. Bažnyčios langai arkiniai su apvadais tik pagrindiniame fasade keturkampis dviejų dalių langas su apvadu.



Bažnyčios interjerą puošia trys mediniai altoriai. Didžiajame altoriuje kabo su kamalduliais sietini 18 a. sukurti „Šv. Romualdo“ ir „Švč. Mergelės Marijos su kūdikiu“ paveikslai.

Atvykstantys į Onos atlaidus ne tik pailsina savo dvasią, dalyvaudami Šv. Mišiose ir procesijoje bet ir įkrauna savo protą ir kūną geromis emocijomis bei smagiomis patirtimis dalyvaudami kasmetinėje tradicinėje Oninių šventėje.





ŠV. ROKO STEBUKLINGOJO LIGONIŲ GLOBĖJO ATLAIDAI ONUŠKYJE

**RENGINYS: ŠV. ROKO ATLAIDAI
ONUŠKIO ŠV. APAŠTALŲ PILYPO
IR JOKŪBO BAŽNYČIOJE
DATA: RUGPJŪČIO 16 D.
(JEI SAVAITĖS VIDURYS,
KELIAMI Į SEKMADIENĮ)
VIETA: ONUŠKIS**

Onuškis – mažas miestelis Trakų rajone, įsikūręs Dzūkų aukštumoje. Gyvenvietę puošia daugybė istorinių paveldu jau tapusių objektų, tarp kurių parapijiečiai gali didžiuotis Šv. apaštalų Pilypo ir Jokūbo vardais pavadinta miestelio bažnyčia. Ji iškilo devyniolikame amžiuje, pirmųjų, netikėtai sudegusių Onuškio maldos namų vietoje.

Bažnyčios statybą inicijavo geradaris vietininkas, kurio dėka miestelis pasipuošė neoklasicistinio stiliaus, iš akmenų ir plytų sumūryta bažnyčia. Šiuo metu bažnyčia įtraukta į Lietuvos architektūrinių paminklų sąrašą.

Dažnam Onuškiečiui prisiminimai iš vaikystės siejasi su tradiciškai vasaros pabaigoje nuvilnijančiais Šv. Roko atlaidais. Sutelkus visų parapijiečių bei Onuškio parapijos klebono jėgas, atlaidų šventė kasmet stebina savo originalumu bei sakralia ir šventiška nuotaka. Miestelis žiba tvarka, o bažnyčios altoriai iš tolo akį traukia vasaros gėlių puošnumu.

Šv. Rokas - prancūzų kilmės šventasis, gyvenęs XIII-XIV a. Jis išdalijo savo turtus vargšams, o pats tapo piligrimu.

Savo gyvenimą Šv. Rokas paskyrė ligonių, sergančių maru, slaugymui. Pasak legendų, turėjo stebuklingą gydomąją galią. Pats taip pat buvo užsikrėtęs maru, tačiau, Dievui padedant, išgijo. Šv. Rokas daug keliavo gydymas ligonius. Bekeliaudamas šventasis buvo įtartas šnipinėjimu, suimtas ir uždarytas į kalėjimą. Ten jis ir mirė. Šiandien šis šventasis laikomas ligonių globėju. Šv. Roko atleidų metu tiek miestelio gyventojai, tiek svečiai iš aplinkinių rajonų, nuošalyje palikę kasdieninius darbus, pasidabinę išieginiais apdaraais skuba į bažnyčią pasisemti ten tvyrančios Dievo ramybės bei prašyti šv. Roko sveikatos sau ir artimiesiems.

Iškilmingas mišias Šv. apaštalų Pilpo ir Jokūbo bažnyčioje vainikuoja



ypatingas pamaldumas atleidams gauti, o aikštėje vykstanti spalvinga mugė bei paruošta koncertinė programa džiugina tikinčiuosius. Ši kasmetinė tradicija neblėsta, o anaipol įsirėžia vis giliau į kiekvieno atleidų dalyvio širdį.

